

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/36050-2
Saksbehandler: Trude Andreassen
Dato: 08.09.2021

Svar på covid-19 oppdrag 525 - TISK: status for og vurdering kapasitet og tiltak

Vedlagt finner dere svar på oppdrag 525.

Oppsummering:

- HelseDirektoratet har budsjett og rammer for å kunne anskaffe det volumet av hurtigtester vi per i dag antar vil være tilstrekkelig ut 2021 (10 millioner hurtigtester). Vi har ikke budsjett for å kunne sørge for forsyninger i 2022.
- HelseDirektoratet er fortsatt av den oppfatning av at jevnlig testing kan gjennomføres slik det er foreslått, men at det er behov for en presisering til kommunene slik at ordningen kun benyttes i henhold til veileder fra FHI.
- HelseDirektoratet anbefaler at det bør gå 14 dager fra beslutning er tatt til justert TISK innføres. Dette for å forberede kommunikasjonstiltak til kommuner og innbyggere. Samt å sikre at kommuner har hurtigtester tilgjengelig.
- Det bør avklares i god tid før årsskiftet, blant annet av hensyn til anskaffelser, hvilken kapasitet og beredskap for testing vi skal ha i 2022 og hvem som skal ha ansvaret for dette.
- HelseDirektoratet har iverksatt flere kommunikasjonstiltak både for å håndtere situasjonen på kort sikt, og for å forberede for justert TISK på lengere sikt.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Trude Andreassen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

HelseDirektoratet

Avdeling spesialisthelsetjenester

Trude Andreassen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Kopi:

FOLKEHELSEINSTITUTTET
helsedirektoratet
Helsedirektoratet (7)

Utbrudd @fhi.no

Beredskap @helsedir.no

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Øystein Gjeset Ellingsen	Postboks 8011 Dep	0030 OSLO
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	Krisestab HOD	Postboks 8011 Dep	0030 OSLO

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 525 - TISK: status for og vurdering kapasitet og tiltak

Oppsummering

- HelseDirektoratet har budsjett og rammer for å kunne anskaffe det volumet av hurtigtester vi per i dag antar vil være tilstrekkelig ut 2021 (10 millioner hurtigtester). Vi har ikke budsjett for å kunne sørge for forsyninger i 2022.
- HelseDirektoratet er fortsatt av den oppfatning av at jevnlig testing kan gjennomføres slik det er foreslått, men at det er behov for en presisering til kommunene slik at ordningen kun benyttes i henhold til veileder fra FHI.
- HelseDirektoratet anbefaler at det bør gå 14 dager fra beslutning er tatt til justert TISK innføres. Dette for å forberede kommunikasjonstiltak til kommuner og innbyggere. Samt å sikre at kommuner har hurtigtester tilgjengelig.
- Det bør avklares i god tid før årsskiftet, blant annet av hensyn til anskaffelser, hvilken kapasitet og beredskap for testing vi skal ha i 2022 og hvem som skal ha ansvaret for dette.
- HelseDirektoratet har iverksatt flere kommunikasjonstiltak både for å håndtere situasjonen på kort sikt, og for å forberede for justert TISK på lengre sikt.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Oppdrag nr 525, 6. september 2021

Gitt lager-, leverings- og bestillingssituasjonen for antigen hurtigtester beskrevet i notat av 4. september, bes HelseDirektoratet om å gjøre en oppdatert risikovurdering for TISK og særskilt gjøre:

1. En ny, samlet vurdering av behovet for, lagerstatus for og tilgangen til testutstyr for både hurtigtester og PCR-tester gitt føringer som ligger for bruk av jevnlig testing nå og innføring av justert TISK.
2. En vurdering av om dagens TISK med jevnlig testing slik foreslått i direktoratets brev av 27. august lar seg gjennomføre, gitt vurderingen i punkt 1.
3. En vurdering av når justert TISK kan gjennomføres gitt tilgang på tester.
4. En vurdering av hvilke tiltak som kan være aktuelle for å håndtere lager- og leveringssituasjonen, herunder ev behov for ytterligere anskaffelser.
5. Beskrive foreslått eller planlagt prosess for informasjon til og dialog med kommunene om bruk av jevnlig testing og andre smitteverntiltak, som gult nivå i skoler, og tidspunkt for overgang til justert TISK.

Frist 8. september

Kontaktperson: Øystein Gjeset Ellingsen

Bakgrunn

Det vises til den pågående dialogen og notat fra Helsedirektoratet 02.09.21 om status på lagerbeholdning for antigen hurtigtester. Situasjonsforståelse er nå at det er større etterspørsel etter antigen hurtigtester fra kommunene enn det er tilgjengelig tester. Anskaffelser er igangsatt og det er forventet at det kan leveres hurtigtester til kommunene i løpet av 2-3 uker.

Helsedirektoratets vurdering

Samlet vurdering av behovet for, lagerstatus for og tilgangen til testutstyr for både hurtigtester og PCR-tester gitt føringer som ligger for bruk av jevnlig testing nå og innføring av justert TISK.

Hurtigtester

Helsedirektoratet vurderer det som sannsynlig at kommunenes behov for antigenhurtigtester kan tilfredsstilles med inneværende plan og budsjett for 2021. Dette fordrer at kommunene er innforståtte med at det kan bli satt et tak på antall tester de kan få utlevert, og at de må organisere seg innenfor en slik ramme.

Hesedir har ikke budsjett for å etablere noe stort beredskapslager eller forsyninger av antigen hurtigtester for 2022. Det bør tas stilling til om et beredskapslager skal være et nasjonalt eller lokalt ansvar. Hdir tenker at det vil være naturlig at et nasjonalt lager flyttes over til HSØ RHF som ansvarlig instans fra og med 2022.

PCR

For PCR analyser har det i lang tid vært et kapasitetsmål å kunne testetilsvarende 5% av befolkningen ukentlig, dvs 270.000 analyser. Tidligere i pandemien har det vært problemer blant annet på tilgang til nødvendig forbruksutstyr som reagenser og buffere. I 2021 har ikke laboratoriene meldt om utfordringer relatert til dette.

Det faktiske volumet har det siste året ligget på mellom 80.000 og 240.000 ukentlige gjennomførte PCR analyser. Helsedirektoratet anbefaler at denne kapasiteten beholdes inntil vaksinasjonsprogrammet også for barn og unge er gjennomført. Dersom testbehovet da synker kan man vurdere å redusere beredskapen, ev styre den mot det generelle luftveispanelet som også undersøker for øvrige luftveisvirus.

Helsedirektoratet anbefaler at det arbeides videre med alternativer for "pooling" av prøver til PCR. Dette kan være et effektivt verktøy for monitorering ved lav sykdomsforekomst, men egner seg ikke godt ved høy andel test-positive som vi har i dag. Analyse av "poolede" prøver også for massetesting setter ikke større krav til selve analysekapasiteten, men krever at logistikken og rutiner er utarbeidet. Takst for refusjon må på plass og IKT løsninger må lages. Det vises til svart oppdrag 446 levert i juni 2021 for mer informasjon om pooling av prøver til massetesting.

En vurdering av om dagens TISK med jevnlig testing slik foreslått i direktoratets brev av 27. august lar seg gjennomføre, gitt vurderingen i punkt 1

Helsedirektoratet er fortsatt av den oppfatning av at jevnlig testing kan gjennomføres slik det er foreslått, men at det er behov for en presisering til kommunene slik at ordningen kun benyttes i henhold til veileder fra FHI. Det er i brev av 27.8 presisert at jevnlig testing kan være et alternativt testregime ved større utbrudd og ved en uoversiktlig situasjon.

Helsedirektoratet har ikke full oversikt over alle kommuner som har igangsatt jevnlig testing. Det er derfor nødvendig å tydeliggjøre budskapet om at jevnlig testing må følge retningslinjene, samt gi kommunene råd om prioritering innad i grupper dersom testtilgangen de nærmeste ukene ikke er tilstrekkelig.

Det er gjennomført en anskaffelse av hurtigtester og tilbudene evalueres i skrivende stund. Basert på tilbudene som har kommet inn er det gode utsikter for at leveransesituasjonen er bedre enn først forutsatt. Det er stor

sannsynlighet for at de største kommunene kan få leveranser av selvtester før 1. oktober, noen kanskje allerede rundt 20. september. Det er i tillegg tatt en beslutning om å sende ut den reservekapasiteten som finnes på hurtigtester til kommuner slik at jevnlig testing kan iverksettes så snart som mulig. Vi vurderer risikoen av ikke å ha en reservekapital som lavere nå som vi har en visshet om at det finnes leverandører som kan levere selvtester innen kort tid.

En vurdering av når justert TISK kan gjennomføres gitt tilgang på tester

Helsedirektoratet har en pågående prosess med kommuner og Statsforvaltere knyttet til innføring av justert TISK. Der vi har bedt de ovenfornevnte svare ut hvilke kriterier som må være på plass samt når de ser for seg at de tidsmessig er klare for justert TISK. Foreløpige tilbakemeldinger fra aktørene er blandet. Flere kommuner varsler at de er klare til å iverksette snarlig, mens andre melder om at de ønsker mer tid til å få en oversikt over smittesituasjonen og vente med å innføre justert TISK til en større andel av befolkningen er vaksinert. Gitt at leveransesituasjonen på flere hurtigtester nå synes å være sikret innen kort tid ser det ikke ut som om tilgang på tester vil være en avgjørende faktor for innføring av justert TISK. Det er derfor behov for å vurdere de tilbakemeldinger som har kommet fra kommunene før det gis en konkret anbefaling for når justert TISK kan innføres. Helsedirektoratet anbefaler at det uansett bør gis 14 dager fra beslutning er tatt til TISK innføres for å forberede kommunikasjonstiltak til kommuner og innbyggere samt å sikre at kommuner har hurtigtester tilgjengelig.

Foreløpig dato er anslått til 1.10.21

En vurdering av hvilke tiltak som kan være aktuelle for å håndtere lager- og leverings situasjonen, herunder ev behov for ytterligere anskaffelser

Hurtigtester

Etterspørsel for hurtigtester har gjennom 2021 ligget på rundt 150.000 per uke med en brå økning i august til ca 1 million ukentlig. Økningen skyldes kombinasjon av at testing kan frita fra karantene, at det ble flere smittede og at hver enkelt smittet har mange nærkontakter. Behovet fremover antas å variere med insidensen, smittepress, brukervennlighet og brukernytte av testing.

Dersom myndighetene bifaller at testing skal gjennomføres som foreslått i justert TISK, og dersom tilgangen er fri og gratis og brukervennlighet og nytte er høy, anslår direktoratet at testbehovet vil kunne ligge på rundt 1 million tester ukentlig (10% av befolkningen tester seg 2x/uke).

Behovet for hurtigtester antas å reduseres med økende vaksinasjonsdekning. Dersom 5% av befolkningen har luftveissymptomer i vinterhalvåret og disse skal testes ved symptomer uavhengig av vaksinasjonsstatus, vil dette utgjøre ca. 270.000 tester ukentlig.

Lager og tilgang

Lagerstatus per 7.september 2021 er at vi holder tilbake ca 150.000 hurtigtester til grenseformål, men at vi ellers sender ut de egnede testene vi har på lager til kommunene slik at de selv kan rasjonere bruken frem til ny forsyning er ventet fra 20.9 til 1.oktober. I pågående anskaffelse er det planlagt og anskaffe 3 millioner selvtester som skal leveres direkte ut i kommunene pluss 2 millioner selvtester til nasjonalt lager. Videre har vi opsjon på ytterligere 5 millioner selvtester. På en eksisterende avtale er det rom for å anskaffe ytterligere noen hundre tusen hurtigtester for profesjonell bruk slik at vi er sikret kapasitet ved grensetesting. Disse innkjøpene er det budsjettmessig dekning for.

For innkjøp utover dette må det foretas nye anskaffelser, men dette er mulig innenfor den eksisterende rammeavtalen vi nå har etablert. Inneværende budsjett kan tillate innkjøp av noen millioner ekstra tester, avhengig av hvilke priser vi får i markedet. Ved økt bruk av selvtester ser vi at bruken av hurtigtester for profesjonelle i

kommunal regi faller. Vi ønsker imidlertid å ha et mulighetsrom for å anskaffe flere tester til profesjonell bruk, ettersom lageret nå blir tilnærmet tomt.

Diskusjon/vurdering

Tilgjengelighet og brukervennlighet for testtilbud og myndighetenes anbefalinger vil påvirke etterspørselen. Gratis selvtester utlevert til kommunene fra staten stiller ikke krav til teststasjoner eller de kommunale testtriggene, og kommunene vil således ha få incentiver for å begrense testingen. Motsatt vil det ved testing med personell i kommunal regi eller dersom selvtester ble bekostet av kommunen ville dette være å anse som slike incentiver.

Primo september ser vi en etterspørsel etter tester på ca 1 million/uke. Dette vil falle vesentlig med økende vaksinasjonsdekning, men kunne øke i "luftveissesongen" (vinterhalvåret da en større andel av befolkningen har luftveissymptomer også av andre årsaker enn covid-19). Et scenario kan være at testbehovet fra i dag er fallende frem mot nyttår slik at det gjennomsnittlige behovet vil være 500 000 tester per uke ut året fra uke 37, totalt 8 millioner tester fram til 31.12.21.

Det kan også skisseres scenarioer der man ikke benytter utstrakt testing som virkemiddel (vesentlig lavere forbruk) eller i motsatt fall at smittesituasjon vedvarer og at det blir behov for å teste også vaksinerte nærkontakter (høyere forbruk). Dette for å vise at usikkerheten relatert til behovet vi trenger i tiden som kommer er stor.

Utfordringen med testmateriell nå er ikke global mangel, men tunge og tidkrevende anskaffelsesprosesser. Vi har denne uken fått på plass en god og fleksibel rammeavtale som sikrer oss tilgang på inntil 20 millioner hurtigtester. Det er innenfor denne rammeavtalen vi nå har utlyst en minikonkurranse på inntil 10 millioner selvtester. Dette antallet er det budsjettmessig dekning for.

Den samme rammeavtalen kan benyttes ved utlysning av nye mini konkurranser med korte frister og raske leveringer på nye behov på ytterligere inntil 10 millioner tester i både 2021 og 2022, men vi har altså foreløpig ikke budsjettmessig dekning for å anskaffe så store antall. Usikkerheten på dette behovet er også svart usikker. HelseDirektoratet anser det som sannsynlig at vi dekker testbehovet for 2021 med inneværende budsjett. For å dekke et ev behov i 2022 vil vi trenge nye midler.

Bestilling av hurtigtester fra kommuner skjer via et manuelt system til HelseDirektoratet som vurderer og ev prioriterer/avkorter før vi bestiller fra nasjonalt felleslager som igjen besørger transport via OneMed Services og Schenker. Samtidig bestilling og transport til 356 kommuner resulterer i leveringstid på flere uker. Ved mini konkurransen som gjennomføres nå leveres hurtigtestene fra leverandør direkte til kommunene.

Muligheter fremover:

- 1) Fortsette som nå, nasjonale anskaffelser, bestillinger fra kommuner/aktører som ev prioriteres og leveres fritt.
- 2) Nasjonale rammeavtaler som kommunene selv kan gjøre avrop på. Ev delfinansiering fra staten. Ev et nasjonalt beredskapslager i tillegg.
- 3) Avslutte ordningen og la kommunene selv anskaffe testutstyr. Ev kompensere med takster eller tilsvarende.

Beskrive foreslått eller planlagt prosess for informasjon til og dialog med kommunene om bruk av jevnlig testing og andre smitteverntiltak, som gult nivå i skoler, og tidspunkt for overgang til justert TISK.

Det legges opp til en tett dialog med kommunene både når det gjelder å håndtere situasjonen på kort sikt og for å forberede for justert TISK på litt lengre sikt.

På kort sikt (umiddelbart) er følgende informasjonstiltak iverksatt:

- I uke 35 og 36 er det planlagt og gjennomført flere møter med statsforvaltere, kommuner, kommuneleger og kommunalsjefer samt utdanningssektoren for å redegjøre for situasjonen og få tilbakemeldinger på hvordan situasjonen er ute i kommunene.
- Helsedirektoratet i samarbeid med FHI oppdaterer veiledere på nettsidene helsedirektoratet.no og fhi.no om bruk av jevnlig testing og andre smitteverntiltak, som gult nivå i skoler
- Det sendes et felles brev fra FHI og Helsedirektoratet i uke 36 til kommunene via statsforvalterne med veiledning om når jevnlig testing bør iverksettes
- Kommuner som henvender seg med bestilling på hurtigtester til Helsedirektoratet informeres om lagerstatus og forventet leveransetid på hurtigtester

For å forberede kommuner og befolkningen på justert TISK utarbeides en egen kommunikasjonsplan. Helsedirektoratet i samarbeid med FHI har startet arbeidet, og det legges opp til en involverende prosess med kommunene og andre relevante aktører i dette arbeidet. Hovedtrekkene i kommunikasjonen vil være:

- Informasjon til befolkningen i relevante kanaler, inkludert Helsenorge.no, med fokus dette gjelder for deg ved innføring av lettelse i karanteneregler og økt grad av selvtesting. Informasjon på ulike språk og dialog med nettverk prioriteres slik at budskapet når ut til hele befolkningen
- Informasjon til kommuner i relevante kanaler med informasjon om overgang til justert TISK, og hva dette innebærer av endringer for kommunal TISK. Kanaler inkluderer blant annet veiledning på helsedir.no/fhi.no, møter, brev og utdyping gjennom webinar
- Informasjon om hvilke tiltak som gjelder til skole og utdanningssektoren, helsetjenesten, arbeidsliv, idrett og kulturliv og andre aktuelle målgrupper i relevante kanaler,

Kommunikasjonsmål

- Kommunene vet hva som ligger i justert TISK, hva som forventes av dem og råd om prioritering og kommunikasjon til innbyggerne
- De øvrige målgruppene vet hva som ligger i justert TISK og hva som forventes av dem. Befolkningen vet hva de skal gjøre hvis de mistenker at de selv eller andre er smittet eller bekreftet smittet, og følger anbefalingene.